

KOSMOS

TIJDSCHRIFT OVER DE GEESTESWETENSCHAP VAN MARTINUS
HET DERDE TESTAMENT

Primitieve en intellectuele godsverering
door Martinus

Uit het boek *Martinus, zoals wij hem ons herinneren:*
Erik Gerner Larsson

HET SYMBOOL OP DE VOORKANT

Het symbool op de voorkant – ‘de volmaakte mens naar Gods beeld, als zijn gelijkenis’ (Gen. 1:26) – toont ons het volmaakte gedrag of ‘het toekeren van de linkerwang, als we op de andere geslagen worden’ (Matth. 5:39). Onderaan op het symbool wordt de ontwikkeling van het dier (oranje) naar de volmaakte mens (geel) getoond. De rechthoekige, oranje gebieden symboliseren onze fysieke aardse levens van geboorte tot dood. De daartussen gelegen kleinere, witgele gebieden tonen dat we ons tussen de fysieke aardse levens in de geestelijke werelden bevinden. Na ieder verblijf in deze geestelijke werelden begint een nieuw aards leven, gebaseerd op de eigenschappen en aanleggen die we tijdens de voorafgegangene aardse levens ontwikkeld hebben. De oranje en gele bogen laten zien dat ons lot een resultaat van ons eigen denken en handelen in onze voorafgegangene en ons huidige aardse leven is. De grote oranjekleurige boog die van links naar rechts naar het midden loopt, symboliseert een onaangename of zogenoemde ‘slechte’ handeling die tegenover iemand begaan wordt. Deze handeling wordt met vriendelijkheid en begrip beantwoord, wat hier met het hart en de gele boog gesymboliseerd wordt. Het symbool toont zodoende de gehele inwijding van de volmaakte mens in het lots- en levensmysterie, zijn inzicht in het eeuwige leven, in de ontwikkeling en de wet van het lot: ‘Wat je zaait, zul je oogsten’ (Gal. 6:7). Door deze eeuwige wet leren we allemaal tussen goed en kwaad te onderscheiden. We worden volmaakt en worden ‘de ware mens naar Gods beeld, als zijn gelijkenis’. Voor een uitgebreidere verklaring zie Het Eeuwige Wereldbeeld deel 2, symbool nr. 23.

INFORMATIE OVER HET WERK VAN MARTINUS

Het tijdschrift *KOSMOS* wordt uitgegeven om de lezer inzicht te geven in het wereldbeeld van Martinus, dat met zijn kosmische analyses de lezer tot humaniteit en naastenliefde wil inspireren. Dit wereldbeeld, dat de geestelijke wetten en principes van het leven helder uiteenzet, heeft Martinus beschreven in zijn levenswerk: *HET DERDE TESTAMENT*. Het werd geschreven voor mensen die een verklaring van het leven zoeken die zowel hun gevoel als hun intelligentie tevreden kan stellen, op verstand berust en logisch is. Martinus wilde zelf niet dat zijn werk tot de vorming van een sekte of vereniging zou leiden. Het is toegankelijk voor iedereen die de verklaring van de eeuwige levenswaarheden in de vorm van logische gedachte-reeksen wil leren begrijpen.

Primitieve en intellectuele godsverering

Martinus

Godeloze mensen

Een buitengewoon groot deel van de bevolking op aarde is goddeloos geworden. Het is vreemd om te zien dat juist de primitieve natuurlvolken in de jungle en ook de qua bewustzijn hoogst begaafde of absoluut hoogintellectuele mensen niet goddeloos zijn. De goddeloze mensen treffen we alleen aan in een stadium tussen de laagst ontwikkelde en hoogst ontwikkelde mensen.

Het instinctvermogen

Wat verstaan we nu onder de laagst ontwikkelde mensen? De laagst ontwikkelde mensen zijn degenen die we kennen onder de naam primitieve ‘natuurlmensen’. Wat in bijzondere mate fundamenteel in het zintuigstelsel van deze mensen is, is het psychische of mentale vermogen dat we instinct noemen. Het instinctvermogen is het vermogen dat de basis is voor alles wat geheel automatisch in de organismen van de levende wezens

uitgevoerd wordt, zoals het vormen van de foetus in de baarmoeder, de groei van het organisme, de bloedsomloop, klierfuncties, ademhaling en spijsvertering. Bovendien brengt het het vermogen van het wezen om te vermoeden voort. Dit vermogen is het hoogste stadium van waarneming in de plantaardige levensvormen. Een plant kan alleen kou en warmte vermoeden. Zij kan behagen en onbehagen vermoeden, maar kan beslist niet waarnemen wat de oorzaak van haar behagen of onbehagen is. Zij kan horen noch zien.

De gehele fysieke wereld is voor de levensstadia waar de plantaardige levensvormen zich in bevinden, een abstracte wereld. Maar toch kunnen ze op de beïnvloedingen van deze wereld reageren. Deze beïnvloedingen brengen geleidelijk aan de psyche van de genoemde levensvormen en hun vermogen om steeds volmaaktere organismen te scheppen tot ontwikkeling. Juist deze ontwikkeling vormt de plant om tot een dier. Bij het dier zien we dat de organen die zich bij het plantwezen nog maar in hun eerste prille beginstadium bevinden, tot volmaaktheid ontwikkeld zijn. Maar ofschoon het dier zintuigen ontwikkeld heeft die ver boven het instinctvermogen uitgaan, is dit vermogen toch nog steeds het fundamentele in het doen en laten

De schepping van Adam, Michelangelo Buonarroti. Sixtijnse kapel, Rome.

van het dier als levend wezen. Ook de primitieve of in mentaal opzicht laagst ontwikkelde mensen worden nog in hoge mate door hun instinct of vermoedensvermogen geleid, aangevuld met hun beginnende gevoelsvermogen. Intelligentie hebben ze slechts binnen een heel klein of sterk beperkt gebied. Daarom is het hoogontwikkelde instinct- of vermoedensvermogen hoofdzakelijk het fundament voor het religieuze geloof en voor het dagelijks leven en gedrag van deze wezens.

De neiging tot religiositeit van de wezens is een organisch product en beslist geen door andere wezens veroorzaakte toestand

Als deze primitieve of nog minder ontwikkelde wezens zeer religieus zijn, dat wil zeggen dat ze geloven dat er wezens bestaan die ver boven de mensen staan, wezens die ze als 'geesten', 'goden' of 'duivels' zien, is het niet hun intelligentie noch hun intuïtie waardoor ze in goden en duivels geloven in de vorm van macrokosmische wezens die over de natuur en de mensen heersen. Wat deze mensen zo stellig laat geloven dat er wezens boven de mensen en de natuur bestaan, is, zoals vermeld, hun instinct of het hieruit voortkomende hoogontwikkelde of culminerende vermoedensvermogen. Ditzelfde vermogen stuurt hun orgaanfuncties en leidt of stuurt het specifiek voor hen geschikte gedrag feilloos. Omdat het instinctvermogen het leven van de wezens in de meest primitieve stadia feilloos stuurt, kunnen we hieruit ook opmaken, dat er een logische verklaring voor moet zijn dat het instinct deze wezens, die helemaal niets van hogere wezens en bestaansvormen weten, juist een aanhoudend vermoeden geeft over het bestaan van zulke hoge verschijnselen. Waarom zou het gegeven dat het instinct het wezen naar een geloof in het bestaan van hogere wezens en bestaansniveaus stuurt, niet net zo logisch en net zo feilloos zijn als het sturen

door het instinct van de orgaanfuncties en overige automatische functies van het wezen, en het leiden door het instinct daar waar het wezen nog niet over het bewustzijn of de psyche beschikt om zelf het voor zijn specifieke ontwikkelingsstade geschikte gedrag te kunnen presteren? Het religieuze geloof van de wezens is een organisch product en geen door andere wezens aangeleerde toestand.

Wat het instinctvermogen wel en wat het niet in het bewustzijn van het wezen voortgebracht heeft

Het is waar dat de opvatting van de primitieve mensen over de genoemde hogere wezens en hun gedrag niet als helder of volmaakt beschouwd kan worden. De uiterlijke vertolking of gedetailleerde verklaring van deze wezens door de primitieve mensen is echter beslist geen product van hun instinctvermogen. Het instinctvermogen heeft deze mensen alleen maar laten vermoeden dat er hogere wezens en hun bestaansniveaus bestonden. Hoe deze hogere wezens en hun bestaansniveaus in werkelijkheid zijn met hun ware en werkelijke structuur en details, dat heeft het instinctvermogen de mensen absoluut niet kunnen geven. En dat is zijn taak dan ook niet geweest.

Het instinct heeft dus alleen het zuivere vermoeden van het bestaan van meer of minder macrokosmische wezens en hun bestaansniveaus gestimuleerd. De primitieve of minder ontwikkelde mensen hebben zich vervolgens met hun nog heel prille beginnende gevoelsvermogen en een zeer latent intelligentievermogen een gedetailleerde fantasievoorstelling gevormd van het bestaan en leven van deze hogere verschijnselen. Ze hebben deze hoge verschijnselen naar hun eigen beeld geschapen. Ze hebben deze hoge wezens voorzien van de idealen die op hun eigen ontwikkelingsstade van belang waren. De opvattingen of beschrijvingen van de toestand van de hoogste wezens zijn dus

een product van prille, beginnende bewustzijnsvermogens en niet van een van anderen geleerde min of meer onvolmaakte toestand. Maar het product van het instinct, namelijk dat er hogere wezens en bestaansvormen bestonden, was dus feilloos. Dit culminerende vermoeden groeide automatisch op in de psyche van het wezen, net zoals de overige automatische functies en instinctfuncties. Het was dus beslist geen product van menselijke fantasie, gevoel of intelligentie. Het vermoeden kwam al in het bewustzijn van het wezen voor voordat deze mentale vermogens tot ontwikkeling gekomen waren.

Hoe het instinctvermogen gaandeweg de wereldgodsdiensten voortgebracht heeft

Het vermoeden van het bestaan van hogere wezens en bestaansvormen is dus beslist niet ontstaan door wat voor speculatie ook. Alleen de gedetailleerde beschrijvingen door de mensen van de analyses van de hogere wezens en hun bestaan of de opvattingen van de mensen erover waren zuiver een product van speculatie zonder ook maar enige echte grond in de absolute werkelijkheid. In de opvattingen van deze primitieve mensen werden ze zodoende tot fantasiefiguren, fantasieduivels en fantasiegedragingen. Van idealen en soorten gedrag die buiten hun waarnemings- of bevattingsvermogen lagen, konden ze deze bovenaardse wezens en bestaansvormen natuurlijk beslist niet voorzien. Ze moesten deze verschijnselen daarom vormen naar hun eigen beeld, dat wil zeggen in relatie tot en met gedragingen binnen de gebieden waarin ze zelf thuis waren. Ze maten zich dan een gedrag aan waarvan ze dachten dat het in overeenstemming was met deze bovenaardse wezens, en waarvan ze dachten dat ze er bij hen mee in de gunst konden komen om zo hulp te krijgen bij het bestrijden van hun vijanden. Deze relatie tot de bovenaardse wezens, goden en geesten, die geleidelijk aan als

een voorzienigheid beschouwd werden, heeft zich ontwikkeld tot wat we tegenwoordig godsdienst noemen. Deze instinctmatige ontwikkeling ging verder en heeft de grote humane wereldgodsdiensten van nu gevormd. Van deze werd het christendom de godsdienst voor de mensen in het westen.

Miljoenen mensen over de gehele wereld zijn nu door hun instinct gebonden aan het geloof in het bestaan van een god

Miljoenen en nog eens miljoenen mensen over de gehele wereld zijn nu nog aanhangers van deze wereldgodsdiensten. Dat wil zeggen dat de psyche van hen door hun instinct nog automatisch aan het geloof in het bestaan van hogere wezens gebonden is. Voor het christendom is het geloofsobject van de mensen één almachtige, alwetende en alliefdevolle God geworden. De echt gelovige christenen zijn dus door hun instinct gebonden aan een bijna onwankelbaar geloof in het bestaan van God en aan een speciale opvatting over het gedrag van deze God. Terwijl het geloof in het bestaan van deze God volledig door het instinct van de mensen gedragen wordt en dus aangeboren is bij hen, is de opvatting van het gedrag van deze God en zijn relatie tot de mensen iets wat door profeten en Christus voor een bepaalde tijd aangeleerd is. Wat door Christus aangeleerd is, werd het christendom genoemd, en zijn aanhangers werden christenen genoemd.

Waarom de mensen de christelijke idealen niet naleven

Wanneer de mensen dus, zoals eerder aangegeven, een aangeboren gevoel hadden voor het bestaan van God en verder door Christus verrijkt werden met een zeer hoogstaande wijsheid of kennis, die hen een uitstekend inzicht gaf in het gedrag van deze

God en in hun eigen relatie tot en afhankelijkheid van deze God, waarom werd hun leven dan tot een goddeloos stadium of een tijdperk van duisternis, dat een gebied van culminerende oorlog of een manifestatie van moord en vernietiging is, die alles overtreft wat vroeger heidendom genoemd werd?

Dat de mensen zich in die mate in de toestanden van megaloorlogen, vernietigingen, moord en doodslag en de hieruit voortvloeiende toestanden van lijden en verdriet verweekeld geraakt zijn, is beslist niet aan de christelijke idealen te wijten. Deze geboden juist dat ze God moesten liefhebben boven alles en hun naaste als zichzelf (Matth. 22:37-40). Hier werd bovendien aan toegevoegd dat ze hun naaste niet slechts zeven maal maar tot zeventig maal zeven maal dagelijks vergeven moesten (Matth. 18:22). In overeenstemming hiermee heette het ook dat ze hun zwaard wederom op zijn plaats moesten brengen, omdat degene die naar het zwaard grijpt, zelf door het zwaard zal omkomen (Matth. 26:52). In dit verband werd ook gezegd dat niemand grotere liefde bezit dan degene die zijn leven inzet om anderen te redden (Joh. 15:13). Juist zo'n liefde heeft Christus immers aan het kruis geopenbaard. Hij liet zich op een laagontwikkelde, primitieve planeet incarneren om op de mensen erop de hoogste goddelijke liefdesidealen te 'besmetten', hoewel hij wist dat het voor hem een heel pijnlijke en gruwelijke fysieke dood zou kunnen betekenen (Matth. 27:33-56). Als de mensen deze idealen nou maar nageleefd hadden, waren ze werkelijke christenen geworden, en was hun fysieke leven een werkelijk Koninkrijk der hemelen op aarde (Matth. 7:21) geworden.

Maar waarom is dat niet gebeurd? Nee, dat kon niet, omdat de mensen niet van primitiviteit in hoogintellectualiteit veranderd kunnen worden door de idealen van een hogere wereld alleen maar voorgeschreven te krijgen. Deze idealen kunnen absoluut alleen maar een supplement zijn bij een heel ander onderwijsproces, namelijk het opdoen van ervaringen. Hebben de mensen die niet in een bepaalde mate opgedaan, dan kunnen ze de ge-

noemde hoge idealen beslist niet begrijpen. En wat iemand niet begrijpt, kan hij niet serieus nemen of accepteren. De mensen hadden absoluut niet in die mate ervaringen opgedaan dat ze de christusidealen konden begrijpen. In de mate waarin ze de genoemde idealen niet konden begrijpen, konden ze die in hun gedrag ook niet naleven, maar moesten ze 'heidenen' blijven. Dat wil in dit geval zeggen dat ze primitief moesten blijven en daardoor in inhumane situaties moesten leven.

Waarom de mensen goddeloos geworden zijn

Daarom treffen we het grootste deel van de mensen vandaag de dag in de bovengenoemde situatie aan. Het is waar dat de christusidealen een zekere invloed op de beschaving gehad hebben. Alle humane maatregelen en openbare maatschappelijke instellingen, het bouwen van kerken, godsdienstonderwijs, zorg voor en hulp aan zieken en armen, alsmede ouderenzorg, ziekenhuis- en rechtswezen, het Rode Kruis en soortgelijke instellingen, vredesverdragen, antimilitarisme en dienstweigering en zo meer, hebben hun oorsprong in het beginnende humanisme. Dit zal zich verder ontwikkelen tot de algehele naastenliefde, waar Christus van vervuld was en die hij aangaf als 'de vervulling van de gehele wet' (Matth. 22:40).

De mensheid op aarde is de bovengenoemde idealen echter slechts in een heel beperkt gebied in praktijk gaan brengen. Het grootste deel van de mensen, in ieder geval in de christelijke landen, heeft zich helemaal van de religieuze idealen afgewend. Ze zijn bijna goddeloos geworden. Ze hebben het vermogen om te geloven verloren. Het religieuze instinct dat vroeger het geloof van de mensen in God stimuleerde, is gedegenereerd, al naar gelang ze hun intelligentie ontwikkeld hebben. Met dit vermogen konden de mensen de materie onderzoeken en konden ze er kennis over gaan vergaren. Deze kennis kon echter het ver-

mogen van het instinct om de mensen te binden aan het geloof in een voorzienigheid niet vervangen.

Daarom werd de onderzoeker van de materie steeds meer aan de materie gebonden, naarmate zijn instinctvermogen steeds zwakker werd en hem niet kon blijven binden aan het geloof in of het vermoeden van het bestaan van een God. Hij werd goddeloos. Hij geloofde alleen in de feiten en uitkomsten, die hij met het onderzoeken van de materie verkregen had. Hij meende de oplossing van het mysterie van het leven in de analyses van de materie te kunnen vinden. Maar de materie is God niet, en de materie is ook het 'levende' in de levende wezens niet. Daarom kan de onderzoeker van de materie de antwoorden van het leven of van het 'levende' onmogelijk in de materie vinden.

De relatie van de primitieve mens en van de materialistische mens tot God

De antwoorden of uitkomsten over het 'levende' zijn natuurlijk alleen maar in de analyses van het 'levende' te vinden. De antwoorden over het 'levende' of van het leven zelf kunnen echter onmogelijk met behulp van de intelligentie gevonden worden of realistisch ervaren worden. Dat is voorbehouden aan het intuïtievermogen, afgezien van het vermoeden of het gevoel van een god of een hogere wezenstoestand, dat door het culminerende instinctvermogen in de psyche van de primitieve mensen in stand gehouden wordt. Dat de mensen aldus goddeloos geworden zijn, komt omdat een beginnend mentaal gevoel in combinatie met de intelligentie hen steeds meer naar het zuiver concrete trekt, terwijl het instinctvermogen meer een vermogen was dat hen het abstracte liet vermoeden of voelen. Met de verandering in vermogens ging de mens zich op het concrete, dat wil zeggen op het fysieke of materiële richten. In die toestand dwaalden de mensen zo ver af van het kunnen voelen van het abstracte en daarmee van het vermoeden

den van het bestaan van een god en een hogere bestaansvorm, als maar mogelijk is.

We zien dus dat de primitieve mens zich meer van een god bewust is dan de hier genoemde intellectuele mens. De primitieve mens kan met behulp van zijn culminerende instinct het bestaan van God vermoeden, terwijl de intellectuele mens zo gezegd het vermogen om te voelen, en daarmee het vermogen om te geloven dat er een god bestaat en een hogere wezenstoestand dan de aardse, geheel verloren heeft. Zijn bewustzijn klampt zich aan de materie en de analyses ervan vast.

Er kan onmogelijk alleen op basis van de materiële wetenschap vrede in de wereld geschapen worden

Behalve de overvloed aan zegeningen, die deze materiële wetenschap of de onderzoekers van de materie, de wereld geschonken hebben, heeft deze overvloedige kennis over de materie absoluut geen enkele veiligheid of vrede in de wereld kunnen scheppen. Integendeel. Omringd door al die vele materiële zegeningen zoals machines, transportmiddelen, elektriciteit, telefoon, radio, televisie, computers, foto en film, telescopen en microscopen begaan vele duizenden mensen zelfmoord. Duizenden komen in psychiatrische ziekenhuizen, duizenden anderen komen in ziekenhuizen voor lichamelijke klachten, weer duizenden anderen zijn invalide. Miljoenen worden gedood en verminkt in oorlogen en revoluties, bij wraakacties en terechtstellingen, miljoenen anderen sterven van honger, nood en ellende. Nog weer grote groepen andere mensen verkommeren zowel mentaal als fysiek in gevangenschappen, huizen van bewaring en tuchthuizen.

Gotisch beeld van Christus. Kathedraal van Chartres.

De mentaliteit van de ‘schapen’ en de ‘bokken’

Het is in deze gevallen niet zo moeilijk om christendom en heidendom, of de twee groepen mensen die Christus de ‘schapen’ en de ‘bokken’ (zie Matth. 25:32-34) noemt, van elkaar te onderscheiden, hoewel beide groepen beweren dat ze tot de christelijke wereldgodsdienst behoren. De schapen zijn de groep mensen van wie alle humane scheppingen en zegeningen voor de mensen afkomstig zijn. De bokken behoren daarentegen tot de groep mensen die zweren bij oorlog en machtsvertoon of onderdrukking van andere mensen, die om de doodstraf voor en terechtstelling van andersdenkende mensen roepen, die vasthouden aan de wet van Mozes: *Oog om oog en tand om tand* (Lev. 24:20). Het zijn mensen bij wie het humane vermogen in meer of mindere mate ontbreekt. Het zijn mensen die vinden dat atoomwapens en waterstofbommen, raketten en andere soortgelijke moordmiddelen om het principe van het doden te verveelvuldigen vanzelfsprekend zijn. Ze vinden dat terechtstellingen en doodstraffen rechtvaardige strafmethoden zijn en ze kunnen zelfs in het ergste geval marteling als gerechtvaardigd zien.

Deze groep mensen is het grootst. Binnen deze groep vinden we zowel leden van de regering als andere autoriteiten, rechters, advocaten en politiebeamten. Natuurlijk komen deze twee bevolkingsgroepen op zich niet als zuivere ‘schapen’ en ‘bokken’ voor. Iets in de mentaliteit van de bokken behoort tot de mentaliteit van de schapen, en er is ook iets in de mentaliteit van de schapen wat tot de

mentaliteit van de bokken behoort. De mentaliteit van de bokken veroorzaakt dus al het kwade en inhumane in het leven van de mensen, terwijl de mentaliteit van de schapen de basis vormt voor al het humane of de beginnende werkelijke naastenliefde.

Waarom de mensen in een bestaan van de dag des oordeels of godenschemering leven

Omdat de bokkenmentaliteit echter regeert of overheerst, is het niet zo vreemd dat de mensen in een godenschemering of dag des oordeels leven, die door de wereldverlosser voorspeld werd (zie Matth. 24:1-51). Deze mentaliteit is de oorzaak van de oorlogen, vernietigingen en het lijden. Omdat deze beide groepen zo gezegd goddeloos zijn, is het leven dus een onoplosbaar mysterie voor hen. Daarom moeten ze hun leven op de oude morele tradities baseren, die tegenwoordig verouderd zijn en meer schaden dan baten, maar die in vroeger tijden een zegen waren. In deze onintellectuele vroegere voorschriften voor de moraal kunnen de mensen niet meer geloven. En omdat hun enorme kennis over de materie hun geen enkele hulp kan geven in hun geestelijke of psychische aangelegenheden, zijn ze niet echt geestelijk verankerd.

Het duivelbewustzijn en de gevolgen ervan

Te midden van deze min of meer lijden veroorzakende medewezens en verschijnselen, waar de mensen dagelijks door omringd zijn, hebben ze geen vast punt. Ze worden daarom soms naar de ene kant, soms naar de andere kant meegesleurd. Dat leidt alleen maar tot meer verwarring en tot nog meer ongeloof of goddeloosheid. Het gedrag bestaat hier uit oorlog, haat en vijandschap. Het leven blijkt hier de culminatie van duisternis te zijn.

Het vermogen van de mensen om te moorden is hier miljoenen malen groter dan dat van de dieren. We kunnen de mentaliteit van de mensen daarom niet dierlijk noemen. Zij heeft heel andere reusachtige afmetingen. We kunnen deze mentaliteit alleen maar ‘duivelbewustzijn’ noemen. Atoombommen zouden onmogelijk gemaakt kunnen worden en tegen levende wezens gebruikt kunnen worden zonder duivelbewustzijn.

Alleen het duivelbewustzijn kan het in een gegeven situatie moreel verantwoord vinden om zo’n overvloed aan hellekrachten op een miljoenenstad los te laten en daarmee alle bewoners ervan, kinderen en volwassenen, jong en oud en alle cultuurschatten die eventueel in de loop van eeuwen voortgebracht zijn, weg te vagen. Zolang de mensen het over hun hart kunnen verkrijgen levende wezens op het fysieke vlak te vermoorden en uit te roeien, hebben ze nog geen zuiver mensenbewustzijn. Ze hebben dus nog in bepaalde mate een duivelbewustzijn in hun aard. En daarom moeten ze nog in overeenkomstige mate aan de godenschemering of hel, aan de sferen van lijden en duisternis gebonden zijn.

Het allerhoogste godscontact

De aardemensheid leeft dus nu in de sfeer van de culminerende duisternis van het leven, waar daadwerkelijk gewezen en geknars van tanden is (Matth. 8:12). De mensen leven in de sfeer van oorlog, lijden, ziekte, nood en ellende. Alles is door de mistflarden van goddeloosheid omhuld. God is verdwenen. De mensen dwalen en komen in de doodlopende wegen van de ontsporingen terecht. Juist deze dwaling langs doodlopende wegen leidt de wezens naar de duisternis en het lijden.

Maar het ervaren van het lijden brengt het humane vermogen of het liefdesvermogen in het wezen voort, waardoor het sympathie of medelijden gaat voelen voor iedereen die ziek is en voor

iedereen die lijdt. Dit vermogen zal zich verder ontwikkelen tot zijn culminatie. Als het liefdesvermogen culmineert, wil iemand liever zelf lijden dan dat hij wil hebben dat zijn naaste zal lijden. Hij is één met zijn naaste geworden. Gelijktijdig met de ontwikkeling van dit vermogen komt er een nieuw menselijk vermogen te voorschijn, namelijk de intuïtie.

Als deze intuïtie zich tot zijn culminatie ontwikkeld heeft, kunnen we de oplossing van het levensmysterie oftewel alle kosmische principes en wetten die buiten tijd en ruimte liggen en die een voorwaarde voor onze eeuwige kosmische structuur zijn, ervaren. We ervaren dat we één met de onsterfelijkheid zijn, één met de alliefde, alwetendheid en almacht, en daarmee één met de weg, de waarheid en het leven (Joh. 14:6).

Dit gedrag is dus de eigenlijke gemeenschap met God, waardoor het wezen verschijnt als een fonkelende ster in Gods eeuwig lichtende en verwarmende stralenpracht. Met dit allesoverstralende, hoogintellectuele godscontact of deze culminerende godsverering praat het wezen met God zoals iemand met zijn naaste praat in het hoogste aspect van de liefde. De godenzoon is één met zijn Vader geworden.

Dit artikel stond in 1960 in nr. 16 en 18 van de Deense Kontaktbrev (voorloper van de Deense Kosmos). Het maakt deel uit van het Deense boekje nr. 18 dat Livets skæbnespil heet.

Uit het boek: *Martinus, zoals wij hem ons herinneren*

ERIK GERNER LARSSON

Erik Gerner Larsson werd op 22-jarige leeftijd de eerste medewerker of secretaris van Martinus. Dat was in 1929 en hij heeft die functie tot zijn dood in 1973 bekleed.

In zijn zeer actieve en werkzame leven heeft hij talrijke lezingen in Denemarken en in het buitenland gegeven. Hij heeft ook verscheidene boeken en artikelen geschreven.

In een aantal van deze artikelen heeft hij verslag gedaan van zijn jarenlange samenzijn met Martinus.

Hier volgen een aantal citaten uit deze artikelen, geschreven tussen 1933-1960.

Op het moment in mijn leven waarop alles chaos en twijfel in mijn ziel was, stond ik op een dag voor het eerst tegenover Martinus. In de loop van slechts één gesprek verdween alle onrust die tot dan toe de gehele religieuze kant van mijn bewustzijn beheerst had, als sneeuw voor de zon. En waarom? Alleen door het feit dat deze man onophoudelijk een appèl op mijn verstand deed.

Op de hem kenmerkende gematigde en rustige wijze liet hij me zien dat alles wat mij naar het kamp van de zogenoemde ‘vrijdenkers’ gedreven had, niets anders was dan een op religieus gebied verkommerde intelligentie. Mijn gevoel was daaren-

tegen dermate verzadigd geraakt, dat het bijna aan verstopping grensde.

Hij leerde me dat ‘religie’ wetenschap is en de allerhoogste vorm van denken. Hij liet me ook zien dat er mensen zijn die hun religieuze inspiratie nog via het ‘geloof’ moeten krijgen. Daarom verraadt iedere vorm van intolerantie tegenover deze mensen niets anders dan ongunstige neigingen in ons bewustzijn.

Op de meest behoedzame wijze waarop ik ooit beleerd ben, leidde Martinus me rustig, dag na dag, naar het uitzichtspunt waarop alle zelfgeschapen horizons of denkwerelden moeten wijken voor het jubelende gevoel van bevrijding, dat je overweldigt als je het gehele leven voor je uitgestrekt ziet als een plan dat niet toestaat dat ook maar ‘één mus ter aarde valt, zonder dat het Gods wil was’ (Matth. 10:29).

Bijna vijf jaar lang ben ik nu in de gelegenheid geweest om deze man van heel dichtbij mee te maken. Op basis van de kennis die een dagelijks samenzijn in zo’n lange periode oplevert, kan ik, zonder het gevoel te hebben teveel te hebben gezegd, vertellen, dat ik in hem voor de eerste keer in mijn leven een mens ontmoet had, die niet alleen leerde hoe je moet leven om in de diepste harmonie te zijn met de wet die het bondigst weergegeven wordt met de woorden ‘hebt elkaar lief’ (Joh. 13:34-35), maar die ook – wat voor mij het absoluut belangrijkste is geweest – zelf volgens zijn leer leefde.

Is het dan een wonder, dat je blij bent als je eindelijk iemand tegengekomen bent die je vanuit zijn eigen rijke innerlijk de vrede en het begrip in je ziel geeft waar je zo innig naar verlangd hebt.

En wordt het wonder geringer omdat deze man geen hooggeleerde wetenschapper is, maar juist iemand die je, onafhankelijk van iedere theoretische studie – uitsluitend op grond van zijn eigen geestelijke ervaring – de diepste samenhang van de dingen verklaard heeft.

Martinus op 46 jarige leeftijd.

In deze jaren heb ik gezien hoe deze man, helemaal onafhankelijk van boeken of van de kennis van anderen, een werk geschreven en getekend heeft dat door alle tijden heen zal getuigen van de enorme hoogten waartoe de menselijke geest – als deze in innige harmonie met de goddelijke wetten leeft – zich kan verheffen.

Hier was geen sprake van ‘moeten geloven’, maar van een evenwichtige, evenwel tot in de kleinste details logische uitleg van alles waar ik dagelijks mee geconfronteerd werd. En dan de

voorzichtigheid waarmee hij je leidde op je eerste schreden naar het begrijpen van de innerlijke samenhang van alle dingen.

In het begin betrapte ik mezelf op de gedachte dat hij zo niet zou kunnen blijven doorgaan; zo'n geduld zou geen mens blijvend kunnen tonen.

Nu kan ik echter met een gevoel van geluk schrijven, dat hij geduldig bleef, en dat hij mij noch iemand anders ooit een andere bewustzijnstoestand heeft getoond dan die welke onder alle levensomstandigheden van harmonie getuigt.

*

Honderden mensen hebben Martinus, in de jaren dat ik hem gekend heb, opgezocht. Hij heeft hen, zonder enige andere beloning dan de vreugde die het troosten altijd geeft, de vrede en zielerust gegeven waar ze zo intens naar verlangden, en ik weet dat hij daar tot zijn laatste adem mee zal doorgaan.

In stilte en iedere vorm van 'publiciteit' mijdend heeft hij nu het eerste deel van zijn grote werk *Livets Bog* geschreven dat al een groot aantal zoekende mensen bereikt heeft.

Met de uitgave van dit eerste deel in 1932 begon het werk van Martinus langzamerhand op gang te komen.

Het boek werd echter niet meteen een 'bestseller', en ik was niet de enige die dat wel verwacht had. Het leven liet ons al vlug zien dat dit werk de eigen wetten van de natuur moest volgen met het groeien van kiem naar blad, stengel en takken en ten slotte naar een prachtige bloei.

De instelling of houding van Martinus zelf gaf mij een van mijn eerste diepgaande ervaringen. Terwijl wij anderen wisselen tussen licht optimisme en diep pessimisme, was hij opvallend onberoerd door de gevolgen van het verschijnen van zijn werk. Echter niet in de zin dat zijn schijnbare onberoerdheid aan een gebrek aan interesse lag, nee, deze onberoerdheid getuigde van de volstreekte rust, die hij ongetwijfeld moest voelen met be-

trekking tot het volvoeren van de taak die zijn missie was geworden.

De mensheid heeft geestelijke leraren van geweldig formaat gehad. Door hen hebben we het bestaan vermoed van het licht dat Martinus, omdat het zijn lot was, helemaal zichtbaar moest maken. Hij wist dat hij de mensheid dit nieuwe wereldbeeld moest brengen. Maar hoe de mensheid het zou ontvangen, was niet zijn probleem.

*

Het vormen van studiegroepen, dat vooral op mijn schouders kwam te rusten, was niet zo gemakkelijk. Ik was een kind met betrekking tot de taak die ik moest uitvoeren, en mijn sterke enthousiasme was het enige waarop ik me kon verlaten. Ik had helemaal geen ervaring in het geven van lezingen en onderwijs.

Als Martinus mij in deze situatie, net zoals in de ontelbare situaties die zich later voordeden, niet onophoudelijk als een onwrikbare rots terzijde had gestaan, dan was het allemaal zeker een jammerlijk fiasco geworden.

Voor mij was zijn geest een sprookje. Gewoonlijk zachtmoedig en in gedachten elders, maar alert als een bliksemschicht en met een vastberadenheid die ik alleen bij hem ben tegengekomen.

Naarmate de eerdergenoemde studiegroepen door de verschillende kinderziekten heen gekomen waren, gebeurde er het volgende. Door het voortdurende onderwijs ontstond er een kleine groep mensen die in de zomer met de studie van de hoogste levensvragen wilde doorgaan. Met andere woorden: de wens ontstond om een plek te hebben waar ze in hun vakantie met gelijkgezinden bijeen konden zijn. Deze wens nam heel snel vaste vorm aan. Ik kan hier niet op alle details ingaan die grondig besproken moesten worden, noch ingaan op alle moeilijkheden die overwonnen moesten worden, voordat dit plan gerealiseerd kon

worden. Ik wil hier alleen vermelden dat Martinus zich van begin af aan voor de oplossing van dit vraagstuk ingezet heeft, en dat er geen enkele realiteit in Kosmos Ferieby (heet nu Martinus Centrum; vert.) aangewezen kan worden, die niet eerst zijn hersenen gepasseerd was en zijn goedkeuring gekregen had.

*

Een groot, nieuw geestelijk licht op je levensweg ontmoeten, biedt echter niet alleen de mogelijkheid voor een stralende inspiratie en nieuwe levensmoed, maar biedt ook de mogelijkheid voor een verkeerd begrepen idealisme, dat de bittere vrucht van iedere geestelijke missie kan worden.

Als degene die Martinus meer dan dertig jaar van heel dichtbij heeft gevolgd – en die vanuit het centrum van zijn arbeid rijkelijk in de gelegenheid is geweest om de ontmoeting van allerlei mensen met zijn denkwereld mee te maken – voel ik de drang om af te sluiten met enkele ervaringen die deze arbeid mij gegeven heeft.

Iedereen die Martinus kent, weet heel goed dat hij de vurigste voorstander is van die tolerantie, waarvan we allemaal het gevoel hebben dat deze nodig is, wil de wereld uit de toestand komen waarin zij zich tegenwoordig bevindt. Met zijn wereldbeeld wijst Martinus ons de weg naar vernieuwingen op de meeste levensgebieden waarmee ieder van ons dagelijks te maken heeft, of deze nu de moraal, de maatschappij of de voeding dan wel de religie betreffen. Het komt echter voor dat mensen zijn gedachten verkeerd begrijpen. Sommigen doen verwoede en roekeloze pogingen om door een geforceerde verandering van hun vroegere leefgewoonten een zogenaamd ‘hoger ontwikkelingspeil’ te bereiken. Anderen, en dat is niet aangenaam, gebruiken zijn gedachten en ideeën als excuus voor een gedrag dat hun omgeving beslist geen geluk brengt.

Daarom zei Martinus eens tijdens een bijeenkomst dat hij,

hoewel hij zelf vegetariër was, liever wilde samenzijn met een hartelijke en tolerante vleeseter dan met een fanatieke en intolerante vegetariër.

Niemand heeft onze nauwe verwantschap met de dieren duidelijker aangetoond dan Martinus, en niemand heeft hun recht om te leven sterker verdedigd dan hij. Dat doet echter niets af aan het feit dat – ofschoon we dikwijls zien hoe mensen de vegetarische gedachte uit zijn kosmische verband trekken, en deze gedachte tot de kern van een bijna sektarische verheerlijking maken – deze gedachte voor Martinus maar een gedeelte is van het gedachtengoed dat het natuurlijke levensfundament voor de toekomstige mens wordt.

Zijn werk is aan de gehele wereld gegeven, en het vormt een helder opgebouwde geesteswetenschap die volstrekt neutraal van aard is. De grondtoon van dit werk is een onbegrensde liefde en tolerantie en een grenzeloos begrip voor het recht van iedere mens om juist zo te zijn als hij is. Hij heeft nooit ongevraagd willen ingrijpen in het leven van iemand anders, en iedere gedachte aan propaganda voor zijn eigen levensinstelling is hem vreemd.

Voor hem is er maar een ding dat werkelijk waarde heeft en werkelijk de geestelijke kwaliteit van iemand weerspiegelt, namelijk zijn gedrag. Vanuit juist dit gedrag moet niet alleen het leven van Martinus maar ook zijn geestelijke arbeid beoordeeld worden, want Martinus heeft er bij iedereen die met hem in contact gekomen is, onvermoeibaar op gewezen dat alleen degene die zijn kosmische analyses gebruikt als een wapen tegen de eigen lagere driften, en daardoor veel meer licht en vreugde om zich heen verspreidt dan voorheen, de geest van zijn werk helemaal begrepen heeft.

In zijn eigen leven vormt een alles verzoenende humor het hoofdbestanddeel, en wij, die hem echt hebben leren kennen, weten dat met zijn wereldbeeld de glimlach – de milde, alles vergevende en alles begrijpende glimlach – de hoeksteen van

Uit: Toneel ofte Vertooch der Bybelsche Historien, Pieter H. Schut.

COLOFON

Stichting Martinus Centrum

Secretariaat: Willem de Zwijgerlaan 14
2582 EN Den Haag

Telefoon: (070) 427 14 97
(070) 325 84 19

Postbank rek.nr.: 266 46 92

info@martinuscentrum

www.hetderdetestament.nl

Kamer van Koophandel 411 54618

Copyright: Martinus Instituut
Kopenhagen Denemarken

Redactie: G. Oude Groen
m.m.v. A. Stroobant

Weergave van tekst- en beeldmateriaal
uitsluitend na schriftelijke toestemming van
het Martinus Instituut.

Prijs voor 4 nummers per jaar € 17,50
Informatiemateriaal wordt gratis
toegestuurd.